

83829 - Ölüler için namazın keffâretinin veya Kur'an okumanın hükmü

Soru

Benim babam vefat etti. Hayatının son dört yılında hasta idi. Vefat edeli bir ay oldu ve 52 yaşındaydı. Kan pıhtılaşması sebebiyle hareket edemeyen veya hareket edemeyen bir hasta idi. Bunun yanında şeker hastalığı ve yüksek tansiyonu da vardı.

Onun için namaz keffâretinin olup-olmadığını öğrenmek istiyorum. Zirâ bazı hocalar bunun (namaz keffâreti) olduğunu söylemektedirler. Yani; bazı hocalar vasıtasıyla üzerine Kur'an okumak sûretiyle yapılmaktadır. Bunu yapan da bu hocaların kendileridir. Bu konuda bazı görüşler ise buna aykırıdır.

Sizden şu sorunun cevabını öğrenmek istiyorum:

Babamın bu tehlikeli hastalığı sebebiyle ölmeden önceki son günleri için keffâret var mıdır yok mudur? Hocaların dedikleri gibi kendisine namaz keffâreti var mıdır?

Detaylı cevap

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Kur'an okumak, sadece bedenle yapılan bir ibâdetlerden birisidir. Ölünün üzerine Kur'an okumasına karşılık ücret alınması câiz değildir. Kur'an okuyan kimseye bu ücreti ödemek de câiz değildir. Ayrıca bu davranışta ecir yoktur. Bu durumda ücreti alan da, veren de günahkârdır.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

“Ölünün üzerine Kur’an okuması için okuyan kimseye ücret vermek ve sevabını ölüye bağışlamak sahih değildir. Çünkü imamlardan hiç birisinden böyle bir şey nakledilmemiştir. Bir mal karşılığında Kur’an okuyan kimseye sevap yoktur ki ölüye ne bağışlasın?”

Bu konuda temel kâide şudur:

İbâdetler, yasak (nehiy) üzerine binâ edilmiştir. Dolayısıyla meşrûiyetine delâlet eden bir delil olmadıkça hiçbir ibâdet yapılamaz (edâ edilemez).

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

{

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ
فَإِنْ تَنَارَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ
كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ
تَأْوِيلًا [سورة النساء الآية: 59]

“Ey

îmân edenler! Allah’a itaat edin. Rasûle de (hak olarak getirmiş olduğu şeylere)

uyun. (Allah’a isyanı emretmediği sürece) sizden olan

idârecilere de itaat edin. Aranızda herhangi bir konuda

anlaşmazlığa düşerseniz, gerçekten Allah’a ve âhiret gününe

îmân ediyorsanız, o konuda hüküm vermek için, onu Allah’(ın kitabı

Kur’an)a ve elçisi (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-’in sünneti)ne götürün. Allah’(ın

kitabı Kur’an)a ve elçisi (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-’in sünneti)ne götürmek;

sizin için
(ayrılığa düşüp görüşlerinle hareket
etmenizden)
daha hayırlı, sonuç
bakımından da daha güzeldir.”[1]

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle
buyurmuştur:

﴿ مَنْ
عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ ﴾ [رواه البخاري م مسلم]

“Her
kim,işimiz
(dînimiz)
üzere olmayan bir amel işlerse, o işlediği amel
reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez).”[2]

Başka bir rivâyette Nebi -sallallahu aleyhi ve
sellem- şöyle buyurmuştur

﴿
مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ ﴾ [متفق عليه
]

“Her kim, bu işimizde (dînimizde) onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder (açık
veya gizli Kur’an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)se,o ihdâs ettiği şey, kendisine
reddolunmuştur (yani o amel, sahibine iâde olunur).”[3]

Bu
davranışı (ölü için Kur’an okuyan kimse kiralamayı), Rasûlullah
-sallallahu aleyhi ve sellem- veya ashâbından birisinin
yaptığını bilmiyoruz. Yolların en

hayırlısı, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yoludur.

İşlerin en şerlisi ise, dînde sonradan çıkarılan yeniliklerdir. Her türlü hayır ve iyilik, güzel kasıt (niyet) ile birlikte Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirmiş olduğuna ittibâ etmektedir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى... [سورة لقمان من الآية: 22]

“Kim iyilik yaparak kendini Allah’a teslim ederse, şüphesiz en sağlam kulpa tutunmuştur.”[4]

Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ [سورة البقرة الآية: 112]

“Hayır, iş öyle değil! Kim muhsin olarak yüzünü Allah’a döndürürse (Allah’a hakkıyla kulluk ederse), onun ecri Rabbi katındadır. Öyleleri için ne bir korku vardır, ne de üzüntü çekerler.”[5]

Her türlü şer de Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği şeylere aykırı davranmak ve Allah Teâlâ'nın rızâsından başka bir kasıtle (niyetle) bir ameli yapmaktır.”[6]

(Soruda

geçen) bu namaz keffâretinin dînde bir aslı yoktur. Bu davranış, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-’in yapmadığı, yapmaya da teşvik etmediği ve ashâbından hiç kimsenin de yapmadığı yerilen bir bid’attır. Böyle olan bir şeyi de mü’minin yapması gerekmez.

İkincisi:

Bu konuda

meşrû olan; ölü için duâ etmek ve onun adına tasaddukta bulunmaktır.

Nitekim Ebu Hureyre’den -Allah ondan

râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ
إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ
بِهِ، أَوْ وَدِّ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ. [رواه مسلم]

“İnsan

öldüğü zaman, amelinin sevabı kesilir. Ancak (hayrın devamlı

olması ve faydasının kesilmemesi sebebiyle) şu üç

şeyin sevabı kesilmez: Sadaka-i Cârîye (müslümanların

yararlanması için bir şeyi Allah rızâsı için vakfetmek

gibi), faydalı ilim (insanlara Allah rızâsı için dînî

ilimleri öğretmek veya bunun için kitap yazmak gibi), kendisine

duâ eden hayırlı evlât (insan vefat ettikten sonra arkasında

kendisine rahmet ve mağfiretle duâ eden birisini

bıraktığı zaman, o evlâdın duâsı, yabancı

bir kimsenin duâsından daha çok kabûle şayandır).”[7]

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin-
Sahih-i Müslim'in şerhinde şöyle demiştir:

“Bu hadis, duânın
sevabının ölüye ulaştığına delâlet
etmektedir. Sadaka da böyledir. Fakat Kur'an okumak, onun
sevabını ölüye bağışlamak ve ölünün yerine
namaz kılmak gibi amellere gelince, Şâfiî mezhebi ve cumhura
göre bu ameller ölüye ulaşmaz.”

Bu konuda ([12652](#)) nolu sorunun
cevabına bakabilirsiniz.

Bu sebeple babanıza bol bol duâ edin ve
gücünüzün yettiği kadar onun için tasaddukta bulunun. Eğer
babanız hac veya umre yapmamışsa, sizin de hac ve umre yapma
imkânınız varsa, bunu yapın. Bu, Allah'ın izniyle ona fayda
verecek amellerdendir.

Vefat etmiş babaya iyilik sayılan
şeylerden birisi de, babanızın arkadaşına ikramda
bulunmanız ve onun yakın akrabalarına iyilikte
bulunmanızdır.

Allah Teâlâ, hastalığı, mü'min
kulunun günahlarına keffâret kılar. Ayrıca mü'min kulu,
hastalığa sabreder ve ecrini Allah Teâlâ'dan beklerse, bu, onun
cennetteki derecesinin yükselmesine ve makamının yücelmesine vesile
olur.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan
râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu
aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا هَمٍّ وَلَا
وَلَا حُزْنٍ وَلَا أَدَى وَلَا عَمٍّ حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُّهَا إِلَّا كَفَّرَ
اللَّهُ بِهَا مِنْ حَطَايَاهُ. [رواه البخاري ومسلم]

“Müslümana isâbet eden her yorgunluk, hastalık, sıkıntı, üzüntü, eziyet ve keder, hatta ayağına batan diken sebebiyle Allah onları onun günahlarına kefâret kılar.”[8]

Allah

Teâlâ’dan, müslümanların ölmüşlerine merhamet etmesini dileriz.

Allah Teâlâ en iyi

bilendir.

[1] Nisâ Sûresi: 59

[2]

Buhârî, hadis no: 2697.

Müslim, hadis no:1718

(Lafız, Müslim’e

âittir).

[3]

Buhârî, hadis no: 2697. Müslim, hadis no: 1718

[4] Lukman

Sûresi: 22

[5] Bakara

Sûresi: 112

[6] İlmî

Araştırmalar ve Dâimi Fetvâ Komisyonu Fetvâları

[7] Müslim;

hadis no:1631

[8] Buhârî,

hadis no: 5642. Müslim, hadis no: 2573.